

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет		Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра	Живопис	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Семестри	5,6

Композиція з використанням діджитал технологій

Семестр 5-6. Курс 3СЖ 1гр.
Вересень – травень 2025-2026

Викладач	Коваленко Сергій Володимирович ст.. викладач
E-mail	tvorchaki200@gmail.com
Заняття	Понеділок, (10.45-12.20) дистанційно
Консультації	За домовленістю
Адреса	поверх 4, корпус 3, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (переддипломна практика);
- 2) в полі тексту листа позначити курс, групу, ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_ завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf.*

Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані у classroom. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Композиція з використанням діджитал технологій» є певний обсяг знань з композиції, рисунку, живопису, базових знань графічних редакторів, прийомів роботи з натури. Обов'язковим є достатній рівень навичок роботи з програмою Adobe Photoshop та графічним планшетом.

Студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу та підготовки у практичній роботі.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з дисципліни «Композиція з використанням діджитал технологій» та застосування додаткової літератури з дисципліни та методичних матеріалів:

Методичні рекомендації

- 1 Глібко О. А. Комп'ютерна графіка. Створення та редагування растрових зображень : навч. посібник / О. А. Глібко, К. С. Голотенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Планета -Прінт, 2020. – 294 с.
- 2 Женченко, І. (2017). Навчальний посібник «Комп'ютерна графіка: Adobe Photoshop CC». 96 с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

https://www.youtube.com/watch?v=151OtWzloJA&ab_channel=SerhiiKovalenko

<https://www.youtube.com/watch?v=ZC3gZUJlVA>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань з дисципліни «Композиція з використанням діджитал технологій» студентами 3-го курсу спеціалізації «Станковий живопис» потребує наступні матеріали: Комп'ютор або цифровий планшет підтримуючий опції малювання, графічний планшет, стилус.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Композиція з використанням діджитал технологій» є глибоке оволодіння цифровими інструментами створення зображень, системою засобів вираження художнього образу, здійснення основної задачі вищої художньої школи – підготовки кваліфікованих фахівців в області станкового живопису.

Завдання полягає у

- Вивчення інструментарія графічних редакторів.
- вивчення закономірностей побудови картинного простору композиційними засобами.
- Розвиток творчих здібностей та вмінь.
- Вивчення закономірностей цифрових видів живопису.

ЗК(загальні компетентності)

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК (спеціальні компетентності)

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СК5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ПРН (програмні результати навчання)

ПРН1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС»

«Композиція з використанням діджитал технологій» – вибіркова дисципліна, яка має на меті допомогти оволодіти цифровим інструментарієм композиції для створення високохудожніх образних композицій на полотні.

Практична підготовка бакалаврів є невід'ємною складовою навчального процесу, що здійснюється в умовах роботи з цифровим простором, а також полягає у вивченні аналогів, літератури, методичного фонду кафедри. Організація цього процесу забезпечує фахову підготовку художника-живописця в умовах, наближених до реалій майбутньої професійної діяльності в галузі станкового живопису, що сприяє успішній мистецькій діяльності.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, дисципліна вивчається протягом 1-го року навчання, складається з 2-ох семестрів та 3 кредитів ECTS (60 навчальних годин).

5 семестр

Тема 1 «Можливості цифрових інструментів у створенні композицій»

Змістовний модуль 1.

Завдання 1 **Компіляція і інтеграція в цифровому зображенні.** Практичне завдання: створення нової композиції з робіт майстрів попередніх епох шляхом компіляції і інтегрованості елементів у картинний простір.

Завдання 2 **Рекомбінація.** Практичне завдання: створення динамічного простору за рахунок рекомбінації плямового рішення картини. (на основі попереднього завдання)

Завдання 3 **Цифровий живопис.** Практичне завдання: створення живописного простору цифровими засобами. Портрет з цифрового носія.

Змістовний модуль 2.

Завдання 4 **Картина-парадокс.** Практичне завдання: створення композиції з нелогічним поєднанням об'єктів.

Завдання 5 **Екзаменаційне завдання. Сюрреалістична композиція.** Практичне завдання: створення фігуративної композиції в якому об'єкти картини складаються з інших об'єктів.

6 Семестр

Тема 2 «Умовність, як один з основних чинник образотворення».

Змістовний модуль 1.

Завдання 1 **Стилi живопису.** Практичне завдання: створення композиції у трьох різних стилєвих напрямках.

Завдання 2 **Декоративні засоби композиції.** практичне завдання: декоративне рішення заданного зображення на основі колажування.

Завдання 3 **Портрет-образ. Стихія.** Практичне завдання: створення композиції з вираженою конструктивно-пластичною ідеєю на основі образотворчої асоціативності.

Змістовний модуль 2

Завдання 4 **Кіно і кадр.** Практичне завдання – переробка кінокадру в індивідуальну композицію з зміною сенсового наповнення. Декоративне рішення. Застосування ШІ.

Завдання 5 **Екзаменаційне завдання. Парайдологічна композиція.** Практичне завдання: Перетворення випадковості в закономірність. Створення композиції за парайделогічним принципом.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — є опанування та вмiле використання на практицi основних закономірностей живописної побудови форми живої голови та набуття практичних навичок роботи з матеріалами. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні працювати з поставленою задачею керівником, але без прямих рекомендацій. Роль викладача є більш за все консультативною, тому що викладач виступає в ролі «замовника» той чи іншої роботи студентів.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

- Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно		A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
	90–100		A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має право на дозвіл вийти з аудиторії. Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
01.09 8.09	1.1	практичні	Пошук матеріалу та ідеї. Робота над ескізом.	4	Поточний перегляд	
15.09	1.2	практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
22.09		практичні	Робота над ескізами	2	Поточний перегляд	
29.09	1.3	практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
06.09		практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	
13.10		практичні	Завершення роботи над завданням.	2	Поточний перегляд	
20.10	1.4	практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	
27.10		практичні	Виконання композиції.	2	Поточний перегляд	
03.11		практичні	Виконання композиції	2	Поточний перегляд	
10.11		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	2	Поточний перегляд	
17.11	1.5	практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	
24.11		практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	

01.12		практичні	Виконання завдання	2	Поточний перегляд	
08.12		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	2	Поточний перегляд	
02.02	2.1	практичні	Ескізи - пошуки	2	Поточний перегляд	
09.02		практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
16.02 23.02	2.2	практичні	Розробка ескізів Виконання роботи	4	Поточний перегляд	
02.03	2.3	практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	
09.03		практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
16.03		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	2	Поточний перегляд	
23.03	2.4	практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	
30.03		практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
06.04		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	2	Поточний перегляд	
13.04	2.5	практичні	Розробка ескізів	2	Поточний перегляд	
20.04		практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
27.04		практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
04.05		практичні	Виконання роботи	2	Поточний перегляд	
11.05		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	2	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–40
2	Поточний контроль	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмінь під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1 Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Рудольф Арнхейм ; пер. англ. В. Н. Самохина. – М. : прогресс, 1974 г. – 386 с.
- 2 Волков Н. Н. Композиция в живописи / Николай Николаевич Волков. – М. : Искусство, 1977. – 263 с., 2018. 264.

- 3 Глібко О. А. Комп'ютерна графіка. Створення та редагування растрових зображень : навч. посібник / О. А. Глібко, К. С. Голотенко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Планета -Прінт, 2020. – 294 с.
- 4 Є. Силко «Теоретичні основи композиції. Методичні рекомендації до практичних завдань» Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6010102 «Початкова освіта». Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка. 2015р.
- 5 Женченко, І. (2017). Навчальний посібник «Комп'ютерна графіка: Adobe Photoshop CC». 96 с.
- 6 Іттен Й. Мистецтвоколюру / Ред. О. Плаксі. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с..
- 7 Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерствоосвіти і науки України; Харківськадержавнаакадемія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчогомистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.
- 8 Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основикомпозиції (геометричніаспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
- 9 Н. Урсу «Теоретичні основи композиції: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей / Н. О. Урсу, Б. М. Негода, В. А. Гнатюк, І. П. Міхалевська. - Кам'янець-Подільський : Кам.-Под. держ. унів., 2004. - 61 с.
- 10 Паньків Г. С. Теоретичні аспекти проблеми синтезу в пластичних мистецтвах. Вісник Харківської академії дизайну і мистецтв. Харків, 2017. № 5. С. 46 – 52.
- 11 Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві / 227 Микола Миколайович Писанко. – К. : Вища шк., 1995. – 63 с
- 12 Пономаренко М. Художньостилістичні особливості станкового портрету в живописі Харкова. XX–XXI ст.: автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: 17.00.05. Харків, 2015. 23 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

- Ф. Ковальов «Золотий перетин в живописі» К.: Вища школа, 1989р.
- Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві. Інт проблем сучасного мистецтва НАМ України. Київ: Фенікс, 2017. 480 с., іл.
- Сучаснемистецтво. Науковийзбірник. Випуск XIV. – К.: ППСМ НАМ України, 2018. – 375 с. – іл.
- Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основикольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва :навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.